

Η Δεύτερη Άλωση με σεντόνι, κηλιδώνει τον πολιτισμό της πίστεως και της τέχνης.

Δεν χρειάζεται, ούτε θα ήταν αρκετό, ν' απλώσουμε «ένα σεντόνι» με σκέψεις για να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας παραμονές της Αλώσεως της Πόλεως - αλλά όχι της μνήμης, του σεβασμού και της πίστης.

Είναι επιστημονικά και βιωματικά καθομολογούμενο γεγονός! Ανυπέρβλητος ο μέγας Βυζαντινός πολιτισμός με την ιδιάζουσα επιβλητικότητα! Ασβεστος η μεγάλη στοργή με την οποία εναπόθεσε τα σεβάσματα ίχνη της πυρφόρου διαβάσεώς του! Μέγιστη η μυστική και ιδιόρρυθμος δύναμή του να διαλαλεί περίτρανα τα επιτεύγματα της ευεργετικής του

πορείας! Αμίμητο και εύεργο το μεγαλείο της ιστορίας και της αίγλης των προγονικών μας πνευματικών μόχθων και καμάτων σε εποχές κατά τις οποίες η Ευρώπη, κι όχι μόνο, ήταν σε πνευματικό λήθαργο! Θαμπώνει ανά του αιώνες το μέγα φως του θρησκευτικού δέους και της κατανύξεως στα Ιερά Προσκυνήματά του!

Εκεί στην πύλη της Αλώσεως, την πύλη της Αδριανουπόλεως, ένα ακόμα από αυτά, τα πάμπολλα αποτυπώματά του, το πρώτο που αλώθηκε κατά την Άλωση, «θυρωρός» υποδοχής, εξωκκλήσι για ν' ανάψεις κερί πριν εισέλθεις εις την Κωνσταντίνου Πόλη των πόλεων, η Ιερά Μονή της Χώρας η έξω των παλαιών τειχών! Εκεί όπου ο Μέγας Θεοδόσιος «αγκάλιασε» με το νέο τείχος του τη γόνιμο πέριξ της Πόλεως χώρα, με τους ωφέλιμους και αναγκαίους αγρούς της για άμυνα δια της σιτίσεώς της εν καιρώ πολιορκίας, «αγκάλιασε» μαζί τους, καθόλου τυχαία, και την Ιερά Μονή της Χώρας τους. Είναι η Μονή προορισμός της λιτανείας κατά την οποία αυτοκράτορες και λαός μετέφεραν με ευλάβεια από το παλάτι, το παλλάδιον, το φυλακτήριον, τη βακτηρία, την κιβωτό της ευλάβειάς τους, την Ιεράν Εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας του Ευαγγελιστού Λουκά και την κατέθεταν «προς κοινήν απάντων προσκύνησιν» κάτω από «την καλλιτεχνία διαλαλούντων» ψηφιδωτών και τοιχογραφιών της. Εδώ, στην Ιεράν Μονήν της Χώρας, την κατά τον Ύμνο: «*Ἡ τὸν ἀχώρητον Θεόν, ἐν γαστρὶ χωρήσασα, καὶ χαρὰν τῷ Κόσμῳ κηήσασα, σὲ ὑμνοῦμεν, Παναγία Παρθένε*», άρχοντες και αρχόντισσες, που αγάπησαν τον Οίκον του Δεσπότη Ιησού Χριστού και της Μητρός Αυτού Παναγίας, κληροδότησαν περιουσίες, όχι μόνο για την καταστόλισή του, αλλά και για το προς κοινής ωφέλειας νοσοκομείο. Επίσης η πλούσια και πολύτιμη βιβλιοθήκη του προσέλκυσε πλήθος λογίων και σπουδαστών με αποτέλεσμα να λειτουργεί εκτός από τόπος λατρείας και σαν χώρος παιδείας. Μέσω των σταυροφόρων, υπήρξε η έμπνευση και το πρότυπο για την δημιουργία μοναστηριακών κολεγίων σε Μεγάλη Βρετανία και Γαλλία.

Τα χρόνια πέρασαν και ήρθε σινδών επισήμων να σκιάσει το ασκίαστο φως. Ήρθε σινδών ως νέφος να σκιάσει το ηλιόφωτο των ψηφιδωτών. Ήρθε σινδών σκίασμα των φρέσκων ανυπέροβλητων τοιχογραφιών. Ήρθε σινδών πέπλο πένθους, σκιάχτρο του πολιτισμού, ωχρή κάτασπρη... σαν σεντόνι. Κρύα σινδών για να τυλίξει σε μοναξιά τη Χώρα των ζώντων, τον Κύριον και Θεόν ημών Ιησούν Χριστόν, να τυλίξει σε μελαγχολία τη Χώρα του Αχωρήτου, τη Θεοτόκον και Μητέρα όλων μας, για να Την αποκόψει, μάταια, από τα τέκνα Της και να Την αποκρύψει από τους νέους εν σαλάχ προσευχομένους. Σινδών σκιών μετατρέπouσα, για του αδαείς, τη Χώρα των ζώντων και τη Χώρα του Αχωρήτου, σε χώρα ασεβών, λειτουργούσα σαν ανίσκιωτος «Karagöz Berdes».

Ασύλληπτο το γεγονός ότι κάθε γωνία του περίφημου τούτου σκηνώματος της δόξης του Θεού στολίζεται από την ανταύγεια των αιώνων! Αδιανόητο το γεγονός της αρχιτεκτονικής τελειότητας η οποία προσδίδει μεγαλοπρέπεια απαράμιλλης πνευματικής γοητείας! Απαράδεκτο το γεγονός ότι τα πάντα εντός του, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, συνθέσεις, γλυπτά και περιζώματα αγιογραφικής υποθέσεως, ψάλλουν μεγαλειώδη ύμνο προς τον Δοτήρα των αγαθών! Υπέρμετρο το γεγονός κατά το οποίο η δόξα, η εποποιία και ο μόχθος του Βυζαντίου εντός του ιερού τούτου χώρου αποκτούν ιστορική αξία και πραγματικότητα και διαιώνίζουν περίτρανα την αιώνια παρακαταθήκη του Γένους των Ρωμηών! Υπερκόσμιο το γεγονός ότι σ' αυτή την Ιερά Μονή περισσεύει η αφιέρωση στη Χώρα του Αχωρήτου από την Χώρα των ζώντων! Πανανθρώπινο το γεγονός ότι σ' αυτήν την Ιερά Μονή εκφράζεται η ισότιμη αντιμετώπιση ανδρός και γυναικός δια την από του Άδου Ανάσταση αμφοτέρων. Ανιστόρητο το γεγονός σ' αυτήν την Ιερά Μονή να ομιλεί κανείς περί νεκροφάνειας της Αγίας Πολιτείας διότι εδώ, η προγονική κληρονομιά αποκτά ολοφάνερα ζωή πνευματική, αθάνατο και διαρκείας και ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ, όχι μόνο ως την επικρατήσασα στις μέρες μας υπαρκτή παρακαταθήκη παγκόσμιας κληρονομιάς, αλλά κυρίως ως χώρος ευλάβειας και προσευχής. Διότι το πνεύμα κυριαρχεί της ύλης και το ανέσπερο φως του κατανικά πάντα τα ερέβη των αντιθέτων, διασκορπίζοντας και διαχέοντας τη θαλπωρή της αιώνιας ύπαρξης και υπόστασης του αθάνατου και ζωοποιού Πνεύματος!

Κάτασπρη ατσαλάκωτη απιστίας σινδών, άοσμη από το άρωμα του θυμιάματος της πίστεως! Ακίνητη σινδών, ελλείψει της αύρας της κίνησης των κτητόρων σου και του ήχου των κουδουνιών του κατζίου και του θυμιατηρίου! Ασπρη σινδών στάζουσα την καταχνιά της λύπης, περιβάλλουσα τη διαθήκη των περίλαμπρων κληροδοτών σου, του Βυζαντίου και του Χριστιανισμού! Βάρος ασήκωτο κι ευθύνη όλου του πολιτισμένου κόσμου ο σεβασμός και η προστασία αυτής της παρακαταθήκης και διαθήκης, όπως και ο σεβασμός της άλλης διαθήκης, το περιβόητο Αχτιναμέ,* του ιδρυτού του Ισλαμισμού Μωάμεθ βάσει του οποίου: «...Νά μὴ κατεδαφίζεται καμμία ἐκκλησία τῶν (Χριστιανῶν,) οὔτε νὰ ἐσωδεύουσι, ἐξ ὧσων εἰς ἐκκλησίαν ἀνήκουσιν εἰς οἰκοδομὴν τζαμίου, οὔτε εἰς οἰκίαν Μουσουλμάνου νὰ ἐσωδεύωσιν ἐξ αὐτῶν.... Ὅστις δὴ ποτὲ ἤθελε παραβῆ τὰς ἐνδιαλαβομένας παραγγελίας ἐν αὐτῷ, εἴτε ἀναιρέσει αὐτὰς καὶ τὰς ἀντικαταστήσει μὲ ἄλλας εἴτε ἤθελε

παραβη τὴν διαθήκην, θέλει εἶναι ἀναιρέτης τῆς διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θρησκείας του περιφρονητῆς καὶ ἔνοχος πυρᾶς εἴτε Βασιλέας (Σουλτᾶνος) εἶναι, εἴτε οἶος δήποτε ἐκ πιστῶν Μουσουλμάνων... Μάρτυρες τῆς διαθήκης ταύτης, ἣν ἔγραψεν ὁ Μωάμεθ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβδουλλάχ, ᾧ ὁ Θεὸς δώη εὐλογίαν καὶ εὐχὴν πρὸς πάντας τοὺς χριστιανούς καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὅσων ὑπεσχέθη, εἰσὶν ὑπογεγραμμένοι οἱ κάτωθι».*

Πολύπαθη Ιερά Μονή, μην πτοεῖσαι ἀπὸ τον... «ἀγοράσαντα σινδόνα ὅστις κατέθηκεν σὲ ἐν τῷ μνημείῳ καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν του». Μην πτοεῖσαι, ἡ ιστορία δεν σταματά, συνεχίζει νὰ γράφεται καὶ μετὰ θάνατον. Συγχώρεσέ τον διότι αγνοεῖ ὅτι στὴν ἐπιλογή της «ταφῆς» σου θα ἐπακολουθήσει ἡ περίλαμπρος Ἀνάστασή σου.

«Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν ἂν οὕτω λέγωμεν;

Οὐκ, ἂν γέ μοι πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις.» Πλάτων Πολιτεία 480α

(Ἑρμηνεία: Μήπως λοιπόν θα ἔταν καμιὰ παραφωνία ἐκ μέρους μας, ἀν τους ονομάζαμε καλύτερα φιλοδόξους παρά φιλοσόφους, καὶ θα μας θύμωναν ἀραγε πάρα πολύ, ἀν τους δίναμε αὐτό τ' ὄνομα;

Ὅχι, ἀν θέλουν νὰ με πιστέψουν ἐμένα· γιατί δεν εἶναι συχωρεμένο πράγμα νὰ θυμῶνει κανεὶς με τὴν ἀλήθεια.)

Πολύπαθη Ιερά Μονή, μην ταράζεσαι με τη μοίρα σου γιατί δεν θα κοιμάσαι ποτέ μόνη σου. Η σινδών σου θα σκεπάζει τη σκέψη μας, όπως αιώνες τώρα συμβαίνει. Η σινδών θα σκεπάζει τα ψηφιδωτά και τις τοιχογραφίες των Αγίων σου για να ξεκουραστούν κι αυτοί από τα αχόρταγα βλέμματα των προσκυνητών σου ως Ιεράς Μονής και των επισκεπτών σου ως μουσείου. Όσες σινδώνες κι αν σε καλύψουν, δεν αρκούν να εξαφανίσουν τους αιώνες της ιστορίας και των ιδανικών σου. Η προστασία... των Χωρών σου!, οι φτερούγες των Αρχαγγέλων και η μεγάλη αντηρίδα του Ιερού σου θα σε κρατούν ακλόνητα αχώρητη στις καρδιές όλων μας. Η πορεία σου, όπως και η πορεία της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας και του λαού της ανά τους αιώνες, όπως και ο ίδιος ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης μαρτυρεί, δεν ήταν και δεν θα είναι ποτέ εύκολος «...διά τήν ζωήν και τήν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας, διά τήν πορείαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ πρός τά Ἐσχατα, ἡ ὁποία δέν εἶναι, δέν ὑπῆρξε ποτέ, κατά τό δὴ λεγόμενον, «περίπατος», ἀλλά εἶναι πάλι «πρός τάς ἀρχάς, πρός τάς ἐξουσίας, πρός τούς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου» (Εφεσ. ς', 12). Συγχρόνως ὁμως εἶναι, ἐν μέσῳ περιστάσεων, μετοχή εἰς τήν ζωήν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τόν Σταυρόν καί εἰς τήν ζωηφόρον Ἀνάστασίν Του, καί πρόγευσις τῆς πληρότητος τοῦ μέλλοντος αἰῶνος....»

(Απόσπασμα της Ομιλίας της Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Θεϊάν Λειτουργίαν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Χαράλάμπους Κρήνης (Τσεσμέ), 10 Φεβρουαρίου 2019)

Κωνσταντίνος Β. Τερψίδης

Θεσσαλονικεύς εκ του Θεοπίστου των Ρωμηών

Φερτεκίου Καππαδοκίας της ανεκτιμήτου.

*Η έγγραφη αυτή Διαθήκη (Αχτιναμέ, από το Αραβικό αχτ = υποχρέωση και νάμα = εντολή) γράφτηκε καθ' υπαγόρευση του Μωάμεθ από τον ιμάμη Αλή το 638 μ. χ. προς τον Ορθόδοξο Πατριάρχη Ιεροσολύμων και αναφερόταν στην Ιερά Μονή του Σινά. Οι Οθωμανοί την έφεραν στο Βασιλικό Θησαυροφυλάκιο της Κωνσταντινουπόλεως για ασφαλή φύλαξη το 1517 παρέχοντας στους μοναχούς του Σινά ένα επικυρωμένο αντίγραφο. Αληθινή ή μη, είναι γεγονός ότι έγινε σεβαστή και χρησίμευσε πολλές φορές στην προστασία της Ιεράς Μονής από αλλόθρησκους. Ένα αντίγραφο της βρίσκεται και στην Εθνική Βιβλιοθήκη των Παρισίων. _